

Wie moet er nu oppassen?

W. Lengkeek

Vanuit de discussie rond de taak en plaats van man en vrouw kom je als vanzelf bij de vraag terecht wat er met de kinderen gebeurt, als beide ouders om wat voor reden ook geen tijd hebben om op de kinderen te passen. Dat klinkt misschien wat negatief: geen tijd voor de kinderen hebben, maar daar komt het toch wel op neer. Beide ouders moeten of willen werken: dan moet er oppas komen voor het kind of de kinderen. Wie naast opvoeding en huishouden ook tijd wil hebben voor andere zaken, moet ergens heen kunnen met het kind/ de kinderen.

Let wel: dat hoeft niet altijd negatief te zijn. En, laten we vooraf vaststellen dat ook hier geen pasklare antwoorden voorhanden zijn. Zo eenvoudig liggen de zaken hier niet. Wel zijn er een aantal aandachtspunten te noemen, waar rekening mee gehouden kan worden.

Waar alles om draait, is de principiële grond waarom je zo doet als je doet. Nuanceringen zijn dan mogelijk, mits de grondhouding goed is. Deze grondhouding wordt bepaald door onze relatie met onze hemelse Vader. Zo is het ten aanzien van gezinsvorming en de taakverdeling van man en vrouw, zo is het ook ten aanzien van de opvoeding en de zorg van onze kinderen.

Elders in dit nummer is al breeduit geschreven over onderwerpen als gezinsvorming en de taak van vader en moeder. We willen ons daarom nu beperken tot enkele vragen rond kinderopvang.

Band tussen kind en ouders

In de eerste plaats: is kinderopvang wel goed voor het kind?

Op deze vraag is niet zonder meer met ja of nee te antwoorden. Er is heel wat onderzoek naar verricht, maar de resultaten zijn nogal divers. Dat wordt mede veroorzaakt door de bedoeling van dergelijke onderzoeken en de wijze waarop op voorhand tegen opvoeding en relatievorming wordt aangekeken.

Bovendien speelt hier uiteraard mee waarom kinderopvang gezocht wordt, hoe de ouders hier zelf tegenover staan, hoe vaak en hoe lang er opvang wordt geregeld, waar het kind terecht komt etc.

Over het algemeen kun je wel stellen dat, hoe jonger een kind is, hoe belangrijker de directe band met de ouders is. Dat zie je eenvoudig aan bijvoorbeeld twee verschijnselen:

- jonge kinderen die aanvankelijk vrij lang in een ziekenhuis verblijven, lopen gemakkelijk een achterstand in hun ontwikkeling op, maar vooral in hun gevoelsontwikkeling;
- baby's en peuters zijn vaak een bepaalde tijd behoorlijk eenkennig.

Dat laatste is geen ramp, en al helemaal geen reden om ze dus maar veel te laten wennen aan anderen! Integendeel, het is een normale fase in hun ontwikkeling, die logisch verklaard kan worden: pasgeboren kinderen zijn volledig afhankelijk van hun ouders. Alleen bij hen vinden ze echte veiligheid en geborgenheid. Tijdens de lange weg naar volwassenheid wordt die band steeds losser, totdat ze uiteindelijk helemaal op eigen benen kunnen staan. Dit laatste maakt ook duidelijk, dat op een gegeven moment kinderen best zonder vader of moeder in de buurt, onder toezicht van anderen kunnen staan. Wannéér dat zover is, is per kind verschillend. Het is in ieder geval niet afhankelijk van de baan van een van beide ouders, of omdat het kind toevallig net twee, drie of vier jaar geworden is. Een crèche is geen 'bergplaats' voor kinderen. Het ene kind zal er prima terecht kunnen, het andere niet.

Zorg: kwaliteit en/of kwantiteit?

In de tweede plaats: denk ook niet dat de kwaliteit van uw aandeel in de opvoeding en de zorg belangrijker is dan de kwantiteit. Opvoeding en zorg worden juist gekenmerkt door rust en tijd. Ook dat is iets wat eenvoudig waar te nemen is: vader of moeder hoeven zich niet de hele dag met hun kind(eren) te bemoeien. Ze redden zich wel: als u er maar bent! Dat is al voldoende voor het kind om zich rustig en veilig te voelen. Bovendien valt niet hard te maken, dat aandacht voor het kind te beperken zou zijn tot een aantal korte(re) momenten, die kwalitatief dan van hoog gehalte zouden moeten zijn. Is dat dan te programmeren? In ieder geval niet door de kinderen 'af te kopen' met mooi speelgoed of dure kleren. Maar ook anderszins zou ik niet weten hoe je dat in praktijk zou moeten brengen.

Kinderen: gave en opgave

In de derde plaats: wat ook niet zo best past bij het hebben en opvoeden van kinderen, is het zonnig moeten ontplooiën van eigen gaven en capaciteiten van de ouders. Dit is een argument dat je toch regelmatig tegenkomt. Niet dat dat niet mag, integendeel! We moeten onze talenten goed gebruiken. Maar dat mag zeker nooit ten koste van de kinderen gaan!

Kinderen zijn net zo goed een 'gave' die we van de Here hebben gekregen. Hun opvoeding en verzorging is vervolgens een

verantwoordelijke 'opgave'! Die kun je niet zomaar uit handen geven. Tegenwoordig wordt dat wel heel modern gevonden: de opvoeding met anderen delen. 't Zou ook goed zijn voor het kind, omdat het dan meerdere hechtingspersonen heeft. Wetenschappelijk is men er niet uit of dit allemaal wel zo goed is (zie boven). Zeker is dat veel ouders zulke kost graag tot zich nemen, omdat het in ieder geval uitstekend in hun eigen straatje te pas komt.

Toch een crèche?

Tenslotte: maar als het nou niet anders kan? Momenteel zal dat nog uitzondering zijn. Maar wanneer de maatschappij in 2000 zo veranderd is dat je als ouders beiden wel moet werken om rond te kunnen komen, wat dan?

Laten we dan maar nuchter blijven en zorgen dat we dan met elkaar iets regelen. Wanneer we gelovig èn reëel met deze vragen omgaan, hoeven we ook niet bang te zijn dat we 'de wereld' dus maar argeloos achterna hobbelen. Uiteindelijk hebben we met elkaar ook de noodzaak van gereformeerd onderwijs (nu vanaf vier jaar) gezien. Tegen die tijd zullen we wellicht toegroeien naar gereformeerde crèches. In veel gemeenten zie je spontaan al groepjes jonge ouders afspraken met elkaar maken, om bij toerbeurt eens een morgen op te passen op het gezamenlijke kroost. Zolang uw kind(eren) dat prima aankunnen, is dat helemaal geen probleem. Mits, nogmaals, de motieven zuiver zijn. Stuur in ieder geval uw kinderen niet zonder meer naar de eerste de beste crèche in de buurt. Weet u wat daar allemaal gebeurt? Nee, vast geen enge dingen, maar hoe wordt er daar met uw kinderen omgegaan? Wat leren ze daar? Bedenk, dat u een stukje opvoeding uit handen geeft, als u uw kind aan iemand anders overdraagt.

Afsluitend

De ruimte in een artikel als dit is beperkt. Het onderwerp waarover gesproken wordt, is breed. Niet alles kon hier aan de orde komen. Belangrijk is, dat er over door wordt gesproken. Dat we elkaar leren zien hoe rijk we zijn met onze kinderen. Onze kinderen? Gods kinderen! En als we daarover met elkaar spreken, moeten we goed oppassen!